

Carl Oswald Bulla. Rahvariides
tüdruk-harmonikat mängiva
poisiga Järmajal.
Detail. Foto, postkaart.
Eesti Rahva Muuseum,
ERM Fk 580:22

ESTI RAHVA RÕIVAD

Koostanud Anneli Jalava

Fotod Tallinna Linnamuuseumi Fotomuuseumi,
Saaremaa Muuseumi, Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi,
Virumaa Muuseumide, Eesti Ajaloomuuseumi ja
Eesti Rahva Muuseumi kogust

Konsultant Triinu Tuvi

Kujundanud Andres Tali

Toimetanud Mari Karlson

Esikaanefotol 58-aastane Ants Selm Märjamaa kihelkonnast.
Foto Charles Borchardt. Eesti Ajaloomuuseum, AM 13774 F 16510

Tagakaanefotol 57-aastane Jürri Numberg Jüri kihelkonnast
Foto Charles Borchardt. Eesti Ajaloomuuseum, AM 13777 F 16509

Siin esitatud fotode varalised autoriõigused on aegunud
(v.a Peeter Parikase teosed) ning teoseid (v.a Peeter Parikase omi)
võib mistahes eesmärgil piiranguteta kasutada, viidates autorile.

CC-BY-SA

Peeter Parikase teoste varalised autoriõigused kuuluvad Udo Parikasele.

Käesolev valik © koostaja ja kirjastus Tänapäev, 2019

Peeter Parikase fotod © Udo Parikas

www.tnp.ee

ISBN 9789949855841

Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas

Käesolev kogumik sisaldab seitsme Eesti kultuuriloos väga olulise enne 1940. aastat tegutsenud professionaalse fotograafi etnograafilisi fotosid.

Ühiste kaante vahel on Teise maailmasõja eelse Eesti nimekate fotograafide teosed, mis on sündinud siirast soovist jäädvustada oma inimeste ja maa pärandkultuuri. Kõik need piltnikud on olnud väga palju rohkem kui dokumenteerijad. Nad kõik olid pühendunud eesti rahvuskultuurile, mille teenistusse rakendus loominguiliselt ja loomulikult ka nende poolt meisterlikult vallatav meedium – fotograafia.

Nad on pildistanud meid, eestlasi, nii kunstilise väljakutsena kui ehk ka vastutustundest oma aja inimeste ja järgnevate põlvkondade ees.

Anneli Jalava

Charles Borchardt.
Talunaine ja talumees. Detail.
1866. aasta. Albumiinfoto,
15 × 11 cm. Seeriast „Eesti tüübid”.
Eesti Rahva Muuseum,
ERM Fk 542:92

CHARLES BORCHARDT

(1834–1892)

Charles Borchardti fotoateljee embleem 1880. aastatel. Fotomuseum, abikogu

Tallinna 19. saj tuntuim fotograaf, 40 aastat Revali elanikke ja linna-ruumi truult portreerinud Charles Borchardt oli ajastukohaselt põhjalik ja lugupeetud meister. Tema ettevõtlikkus, sihikindlus ja meisterlikkus avaldusid ilmekalt juba ajal, mil ta püsivalt fotoateljeed pidava piltnikuna Tallinnas alles kanda kinnitas.

1865. aastal võttis Charles Borchardt kuulda Eestimaa kuberneri üleskutset pildistada kohalikku maarahvast ja osaleda 1867. aastal Moskvast toimival Venemaa loodusuurijate seltsi ülevenemaalisel etnograafianäitusel. Valminud 50 pildistusest koosnev „Eesti tüübid” on Eesti kultuuriloos märgiline mitmes mõttes. Esiteks pälvis fotoseeria ootamatult suure tunnustuse: etnograafianäitusel saadud auhind – teine koht ehk suur hõberaha – oli nii oluline sündmus, et aitas Charles Borchardtil ennast mitmeid aastaid reklaamida. Ka on selle fotoseeria puhul tegu ühe varasema sedavõrd mahuka eestlaste fotoportreerimisega.

Teadaolevalt on Borchardti seeriast Eesti mäluasutustes hoiul 10 fotot. Neid fotosid on korduvalt reprodutseeritud nii postkaartidel kui ka erinevates väljaannetes.

41-aastane Marri Peilmann Hageri kihelkonnast. 1866. aasta. Aluspapile kleebitud albumiinfoto' kattelklaasiga puitraamis (originaalvormistus), 33 × 25 cm. Seeriast „Eesti tüübid”. Eesti Ajaloomuuseum, AM 13776 F 16511

¹ Albumiinfoto on munavalgega immutatud fotopaber. Fotograafid kasutasid albumiinfotot oma fotode säilitamiseks 1920. aastateni.

57-aastane Jürri Numberg Jüri kihelkonnast. Peas kannab mees Põhja-Eestile iseloomulikku laieneva rummuga musta vildist kübarat. 1866. aasta. Aluspapile kleebitud albumiifoto katteklaaasiga puitraamis (originaalvormistus), 33 × 25 cm. Seeriast „Eesti tüübid”. Eesti Ajaloomuuseum, AM 13777 F 16509

